

СПИСАК МАЛИХ ЧУДА

Седео сам у возу, као и обично, по подне, у повратку кући, у Пожегу. Ништа није наговештавало да ће ово кратко путовање по било чему бити другачије од осталих. Нити да ће овај дан бити посебан. Зурио сам кроз прозор у згариште шуме изгореле у летошњем пожару. Повремено листао нови број часописа „Поља“ са причом Јовице Аћина... Једна девојка је ушла на успутној станици. Погледао сам је овлаш, једном, двапут... И тада је креснуло! Одједном сам знао да знам. То је био трен-блесак! Та слика-варница покренула је (без моје воље) след мисли, низ речи. Разговорно сам у себи чуо глас приповедача. Почео је да ми шапуће причу о лепим девојкама из Јелен Дола. У том сјајном моменту луцидности схватио сам да је то што видим/причам право мало чудо. Покушао сам да обуздам распричани глас у себи. Плашио сам се да ће ми измаћи, да ће ми нешто неважно скренути пажњу и да ћу све заборавити као толико пута пре тога. Вратио сам филм уназад. Присетио сам се Јовичине приче о лутању по афричким суковима; она је била друго мало чудо... Тада сам схватио суштину – да су таква (и слична) мала чуда свуда око мене. И да се, у ствари, цео Свет састоји од безброј дивних малих чуда. То откриће ме је одушевило, усхитило. Куд год бих погледао, шта год бих помислио, чега год бих се присетио, шта год бих осетио, запазио, заустио – била су то све нова и нова чуда, мала или велика, свеједно. За сваки случај, да не бих заборавио неко од њих, направио сам у глави списак малих чуда, а тај списак био је уједно и план приче о микромиракулима и зачетак нове науке – чудологије: 1) најлепше девојке из Јелен Дола; 2) зачуђеност Ј. Аћина; 3) феномен назван „празан џеп“; 4) синоними за чудо (види у речнику); 5) ТВ драма са ХТВ-а; 6) анализа значења синтагме *мало чудо*; 7) табле-колажи са чудима из дневне штампе и мас-медија (види илустрације, визуелни део збирке малих чуда); 8) чуда у сновима; 9) кино-белешке, бр. 1; 10) киша; 11) превише; 12) исељеници итд.

Девојке из Јелен Дола. У станици Јелен До увек улазе лепе девојке. Јелен До је постао познат по лепим девојкама. Онда су се појавиле још лепше и још лепше девојке. После њих најлепше. Путници су се нагињали кроз прозоре, вирили, освртали се, питајући се одакле ли стижу. Толико лепих девојака није имало ниједно село у Србији. Ниједно место на Свету. Бивале су све лепше и све млађе. Колоне Лолита силазиле су низ литице каменолома и улазиле у воз на релацији Чачак – Пожега, тамо и натраг. Више није било места за редовне путнике. У новој, црвеној композицији, управо пристиглој из Русије, седеле су, стајале, смејале се и довикивале – све саме Лолите из Јелен Дола... (Један истраживач-научник са Новог Зеланда утврдио је узрок овој појави. Он је изоловао састојак из папрати која расте у атару оближњег села Папратиште. Све лепотице из Јелен Дола умивале су се росом са лишћа ове биљке. И то их је чинило

заслепљујуће лепим и неодољивим. За сушних лета, у несташици росе са папрати, постајале су сасвим обичне и повлачиле се у брда.)

Пределу беже/хрле ка мени. Најпре сам, уз прозор, сео леђима према смеру кретања воза. Пределу кроз које смо пролазили бежали су од мене... Док сам схватио шта видим, већ нисам више то видео... Мршави коњ, исуканих ребара, самцит, стоји усред поља мака, или је то било поље лука, јер нисам стигао да препознам биље пре него што ми је ишчезло из видика. Зато брзо прелазим на супротно седиште. Лицем сам према ономе што наилази и предео хрли ка мени. Али, тад је смена призора дво-струко бржа од стварног времена овог или оног догађања. У трену док се догађа, као да већ нестане. Иако видим шта ће се догодити, кад се одиграва, увек у хипу, бива за мене већ заувек изгубљено, прелазећи у време које ми је иза леђа... **Мали видиковац.** Кров је био намештен као мали видиковац... На равном крову суседне куће, само метар или два ниже од крова на којем сам био, у неверици сам видео козу и овцу како шеткају. Коза и овца су се и саме загледале у мене. Да ли је то опсена и да ли је и моја појава за њих била опсена? Збунила ме је ненаданост призора овце и козе на крову. Или сам ја био зачаран или је цео тај град био зачаран. Једва сам се отргнуо из те опчињености тек када сам на зиду треће куће видео великим словима исписане речи: СМЕЈТЕ СЕ, НАЛАЗИТЕ СЕ У ФЕСУ! Да, насмејао сам се грохотом. Овца и коза на крову су ме заокупиле: био сам, не умем друкчије да кажем, жртва магије која их је сместила на кров као да је то обично двориште неког мајура. С друге стране, где би се у медини другде држале овце и козе него на крововима? То је потпуно разумљиво. Мање је разумљиво зашто ја у логичним стварима видим чуда... **Божански прст.** Пре неки дан сам му пао на памет. Тек онако, ничим изазвано. Као да сам му недостајао, рече. Недостајали су му разговори са мном, наше партије шаха. И сад је уверен да је до нашег сусрета усред старе престонице Марока морала довести нека гвоздена унутрашња логика и да у томе мора бити да је умешан божански прст, па то да је ономад ненадано помислио на мене несумњиво био знак који је најављивао ово *мало чуго*... **Водичи заблуделих душа.** Ако лутате, лутајте отресито. Не гледајте мапу, јер исте секунде ће се око вас сјатити дечурлија и младићи, нудећи вам да вас одведу куда желите, али пре тога би да вам покажу неко друго место, неку велику бојадисарницу коже на гласу, неки сук с најбољим летњим галабијама, а затим ће вас водити на треће и четврто место, никад на оно које желите, никад до вашег ријада или до велике џамије или Баба Рсиф, и док трепнете постали сте њихов талац. Помоћу вас би да преживе. Заробљени сте, добро поступају с вама, чак вам се улагују и, истовремено, систематски вас лишавају осећаја времена и простора. Обузима вас вртоглавица од силних закутака медине и губите појам које је доба. Чини вам се да лудите. Били су то, рекао бих, водичи заблуделих душа, који ће све учинити да само увећају заблуду код вођених душа... **Плеварица.** Одмах до гостионице био је сук с лековитим травама и пред њим две огромне кошаре плеварице пуне латица мароканске руже... Жега је у Фесу таква да је било разумљиво делити воду бесплатно сваком ко пожели. Али рухо водоноше било ми је неразумљиво, баш као затворени горњи спрат тангерске станице или, још тачније, као појава овце и козе на крову куће. Водоноша је био обучен сав у скерлетну

одећу, као својеврсни клоун. На глави је носио овећи сламени шешир с кићанкама и звончићима. Има у томе неког дубоког, а мени до данас недокучивог смисла. *Смејше се, налазише се у Фесу!* („Поља“).

Празан џеп. Кад год останем без пара, однекуд капне по неки динар. Кад год ми се испразни џеп, а новчаник зине празан, изненада се појави нека уплата. То се тако често догађа, а увек ми је сасвим чудно. Прилив, долив, одлив, кружење новца кроз вреће без дна и шупље џепове. Помоћу чуда мој џеп никад није сасвим празан. Само чудо ме спасава од тоталне беспарице. Још нисам чуо да је неки песник-уметник банкротирао. Наша поетска корпорација увек је дефициту. Богат сликар је менаџер визуелне уметности а не уметник. Богат писац, богат је речима, записима, белешкама. Његов трезор пун је пожутелих цедуља, у њему нема ничег материјалног. Само низови слова и произвољно поређаних речи. Ко још за то мари?!

Чудо (Речник синонима): Чуда Исусова. Чудно. Чудно чудо. Чудновато. Необично. Које се ретко, слабо налази или виђа. Изванредно. Несвакидашње. Чудо од лепоте. Чудо од детета. Чудо природе. Чудити се, чуђење. Зачудити, начудити, ишчуђавати. Чудо невиђено! Чар, чаробно. Очарати, очаравање. Изненађење. Чудотворац. Чудо-виште. Врач-погађач. Бајалица. Легенда. Прича.

Одјавна шпица ХТВ-а. Случајно налетим на ТВ драму веома интелигентно смишљену, написану и снимљену. На одјавној шпици запазим презимена: Трибусон, Трбуљак, Рундек... То ме је аутоматски вратило у 70-е године. Трибусон је био водећи загребачки борхесовац, заједно са Паваом Павличићем. Горан Трбуљак био је, у београдским круговима, омиљени загребачки концептуалиста. Прославио се једним радом који је изводио по градским хаусторима; комадешку гита поставио би у ходник, тачно на оно место на које удара квака када се врата отворе; чекао би стрпљиво док неко не уђе у хаустор и остави отисак кваке у податној маси гита; ту форму одлагао би и на исто место постављао следећу дусу гита, како би начинио ново дело... (Ово мало чудо било је пророчке природе, у шта ћу се уверити током исте вечери.)

Мало чудо. Питам се да ли је ова синтагма могућа; да ли је логична, тачна? Јер, чудо не може бити ни мало ни велико. Ако је чудо, онда је Чудо. **Чудо!** И тачка... Свако чудо, било наоко мало или велико, јесте аутентично чудо. То што их има тако много (и све више и више што пажљивије мотримо) показује (и доказује) да је живот право чудо! Када почнеш да их запажаш и убрзо савладаш ту дивну вештину (*јосмајрање чуда*), убрзо ћеш утврдити да су она, у ствари, свуда около, да их има тушта и тма. У стварности и нема ничег другог осим чуда... *Свако чудо за три дана?!* Да, али то само потврђује да је оно доиста мало, али да зато није мање важно. Оно је скромно, ненаметљиво, али битно толико да се може казати да је пресудно за смисао Света. Без чуда, макар и маленог, малечког, овај Свет био би једна ужасна бесмислена пустиња. Збирка малих чуда оставља нас у нежној нади да ће чуда кад-тад победити. А када се то најзад деси, пробудићемо се у рају и цео Свет постаће рајски врт, као што је и било

на почетку, шестог дана Постања... Незгода је, права, велика незгода, што ипак има и грозних дана без чуда. Замислите те дане без иједног малог чуда?! Катастрофа!... Шта нас теши да издржимо осеку, сушу, ово крдо мршавих крава? Ово бешчудно годишње доба?! Па само сећање на *савезђа малих чуда*. И то што слутимо да ће напоскон стићи они штедри монсуни малих чуда. Стрпимо се невољно без својих омиљених чуда-играчака. Стрепимо/трпимо сањајући топлу, летњу кишу ружичастих чудо-бомбона. На брзину одвијамо шуштећи целофан и стављамо на језик слатко, мало чудо, да се растапа, да се љуби са језиком и непцима...

Табле са чудима. Дневне новине су пуне вести-чуда. Нарочито таблоиди, тзв. жута штампа. Они спремно производе себи својствена, баш лепа – жута чуда. Види шарене табле-колаже са изабраним чудима. Могу се само гледати, али и прочитати. Најбоље је после сваке прозаиде погледати по један колажид. Смисаоне струне немогућим везама повезују читав спектар тема из садашњости и прошлости. Парадокси, стрип, апсурди, фотографије, нонсенси, карикатуре, преокрети, забуне – често изазивају осмех. Покоја сатирична бодља никад није на одмет...

Кино „Парадизо“. Прва чуда видимо, затичемо, откривамо у сну. По дефиницији, тамо их је највише. Зашто би, иначе, човек уопште спавао? Да би сањао. А зашто сања? Да би срео чуда. Како је то само савршено уређено?! Човек се умори и заспи, али мозак не сме да се заустави. Мозак мора нешто да ради; али шта? Нешто фино, лепо, забавно... Он производи снове. Тако попуњава свој „празан ход“. Ако ништа друго, бар да забави свога господара. Свога послодавца? Станодавца, да! Ви му дајете „стан и храну“, а он вам, ноћу, из захвалности, пројектује снове-филмове. Глава вам је као неки кино који ради нон-стоп, целу ноћ. На репертоару су само премијере. (И снови који се понављају никад нису апсолутно исти.) Спавајући, ви сте у свом приватном биоскопу. Без тикета, сами, зурите у мрак испод капака и унапред се сладите. Жеља вам се испуни сасвим новим филмом са ММ у главној улози. Следи „Лолита“ Владимира Набокова у вашој режији. А главни лик игра, наравно (ко би други?!), једна од небројених Лолита из Јелен Дола.

Историја сна. Затим: Историја чуда. Потребно је написати и *Историју снова*. Како је сањао човек у прошлим временима? Како се развијао сан? Снови прачовека били су неупоредиво сиромашнији и једноставнији од снова савременог човека. Визије виђене у сну изазивале су страх, плашиле су наше давнашње претке. А тек чуда?! Била мала или велика, она су га саблажњивала... како се развијала култура, тако су и снови постајали све бројнији, прозирнији, разумљивији, садржајнији. Уметност је пратила снове и обратно: снови су напредовали и усавршавали се паралелно са уметношћу. Може се рећи да су и снови прошли фазе усменог приповедања (митови, легенде, бајке), књижевних форми (прича, повест, приповетка, новела, роман), ликовних истраживања и остварења. Са појавом филма, живе слике су се почеле одвијати и у нашим сновима. Историја сна (као и Историја чуда) може се лепо и богато илустровати наводима из уметности-књижевности-филма. Леп је то посао: подела на доба, пе-

риоде и фазе. Па онда, доказивање разних постављених теза све док не постану теорије сна и чуда. Неопходан је опрез и такт, јер дешавало се не једанпут у прошлости да човек крене са лепом идејом, са искреним наумом, а на крају баладе ствар му се отме из руку, деформише, поквари. Побринути се тако да чуда остану невина. А да снови буду аутономни као што су одувек и били.

Кино-белешке, бр. 1. Киша. Превише. Исељеници... И тако даље: нова мала чуда, све мања и све чуднија...